

Tiedosta toiminnaksi – kuinka saada hanketyöhön lisää vaikuttavuutta?

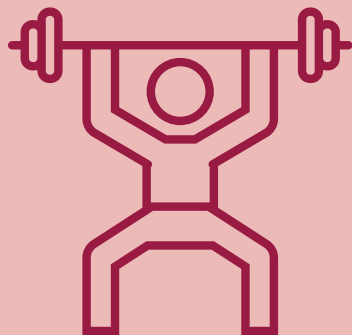
Elli Saari

Valtion kestävän kehityksen yhtiö Motiva Oy

12/2025

Tausta

1. Rajallisemmat resurssit > miten näitä hyödynnetään vaikuttavasti?

2. Syntyvien tulosten hyödyntämisestä hankkeiden päätyttyä

Roolit tiedosta toimintaan

Tutkimus- ja
kehityshankkeiden
toteuttajat

Kopinottajat eli he,
jotka hyödyntävät
tutkimushankkeiden
tuloksia.

Vaikuttavuuden ohjaus

Vaikuttavuusjohtamisen historia

Motiva Oy jatkaa Sitrassa (2014–2019) ja TEM:ssä (2020–2021) aloitettua työtä vaikuttavuusinvestoimisen ja vaikutusten hankinnan asiantuntijatyötä

Vaikuttavuusjohtamisen osaamiskeskus

2014

Vaikuttavuusinvestoimisen ja vaikutusten hankinnan asiantuntijatyö alkoi Sitran kehittämistyönä.

2020

Toimintaa jatkettiin työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä olevassa Vaikuttavuusinvestoimisen osaamiskeskuksessa

2022

Toimintaa edistää ja kehittää jatkossa valtionyhtiö Motivassa toimiva Vaikuttavuusjohtamisen osaamiskeskus.

SITRA

Ministry of Economic Affairs
and Employment of Finland

Motiva
KESTÄVÄN KEHITYKSEN YHTIÖ

Osa I: vaikuttavuus

Käsitteet

Vaikuttavuus kuvaa sitä, saadaanko toiminnalla aikaan tavoiteltuja myönteisiä yhteiskunnallisia muutoksia tai hyötyjä. Vaikuttavuus syntyy keskipitkällä (noin 3-6 vuotta) tai pitkällä (6+ vuotta) aikavälillä. Lisäksi vaikuttavuus voidaan määritellä toiminnan pitkän tähtäimen tavoitteeksi yhteiskunnallisen hyödyn tai yhteiskunnallisen myönteisen kehityksen muodossa.

Vaikutukset koostuvat toimenpiteiden ja niihin kohdistettujen panosten seurauksena syntyvistä konkreettisista **muutoksista**, esimerkiksi ihmisten käyttäytymisessä, yhteiskunnassa, taloudessa tai ympäristössä.

Skaalautuminen on jonkin asian vakiintumista, laajentumista tai koon kasvattamista joko samassa tai uusissa kohteissa sekä kohderyhmissä.

Lisää sanastoa [Motivan verkkopalvelussa](#).

Mistä
puhutaan:

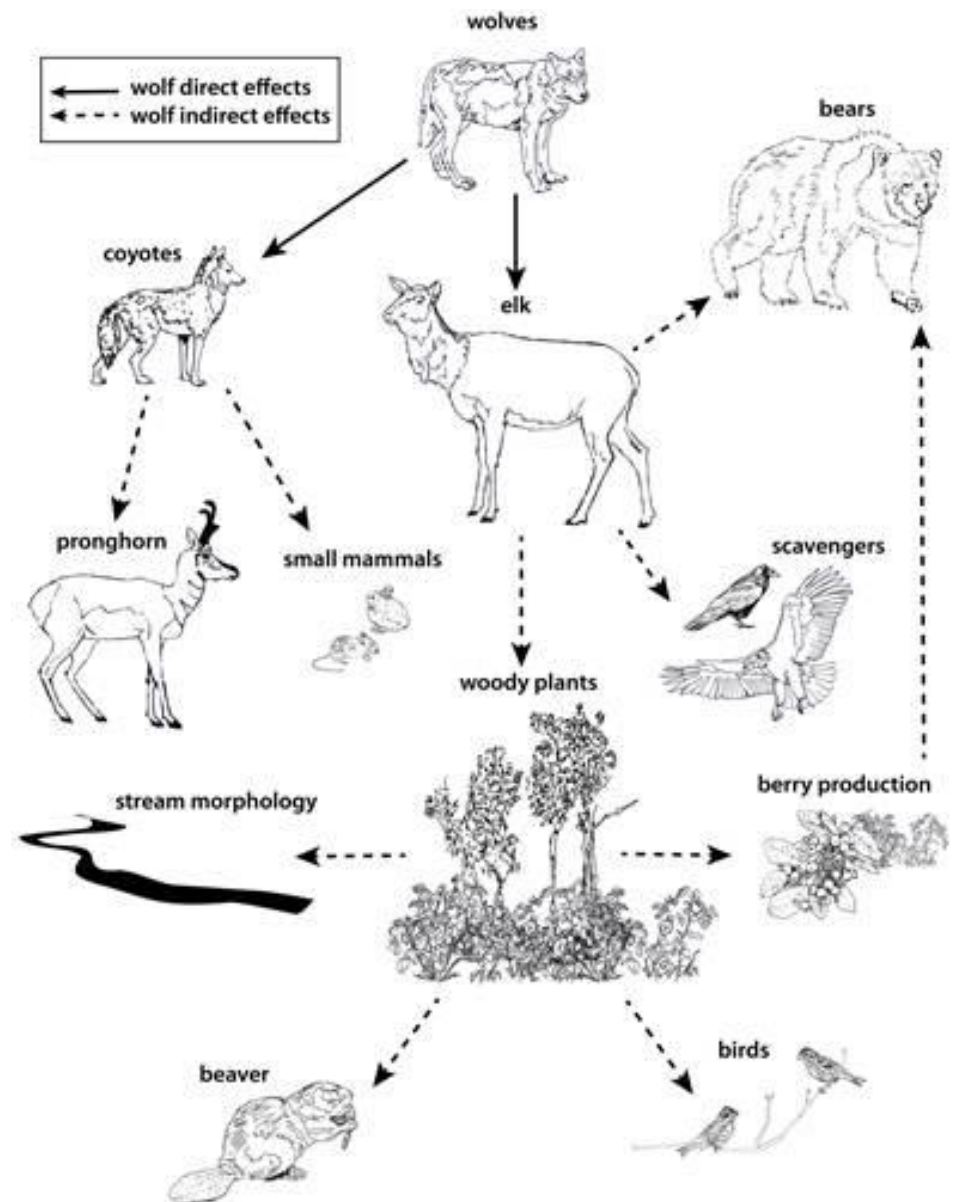
Systemiajattelu

- > Miten eri asiat vaikuttaa toisiinsa
- > Systemisyyden ymmärtäminen
- > Syiden ja seurausten hahmottaminen,
- > Suorien ja epäsuorien vaikutusten kartoittaminen
- > Monimutkaisuuden tekeminen näkyväksi

Eng: systemsthinking, systems-oriented thinking

Swe: systemtänkande, systemisk tänkande

Kuva: <https://thomasnewsome.com/2014/05/28/insights-from-yellowstone/> Conceptual diagram showing direct (solid lines) and indirect (dashed lines) effects of grey wolf reintroduction into the greater yellowstone ecosystem (ripple et al. 2014)

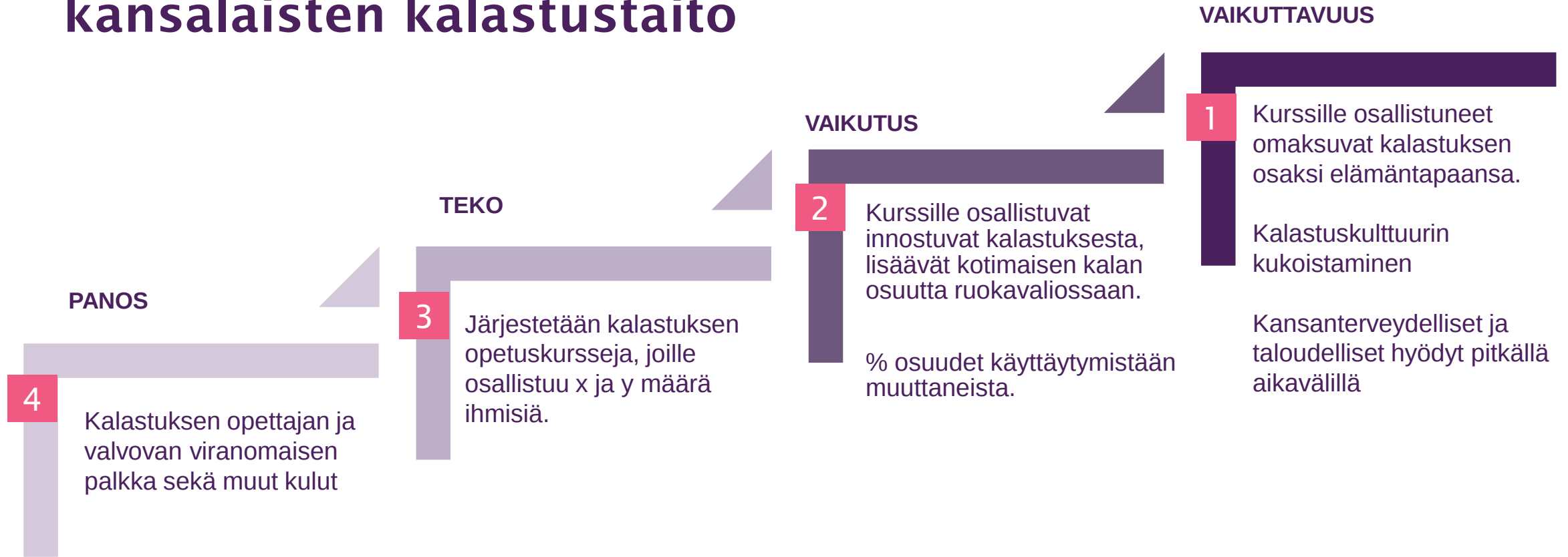

Vaikuttavuusketju

Täyttäminen ylhäältä alas, jotta suunnittelu tehdään vaikuttavuuden eikä esim. resurssien ehdoilla!

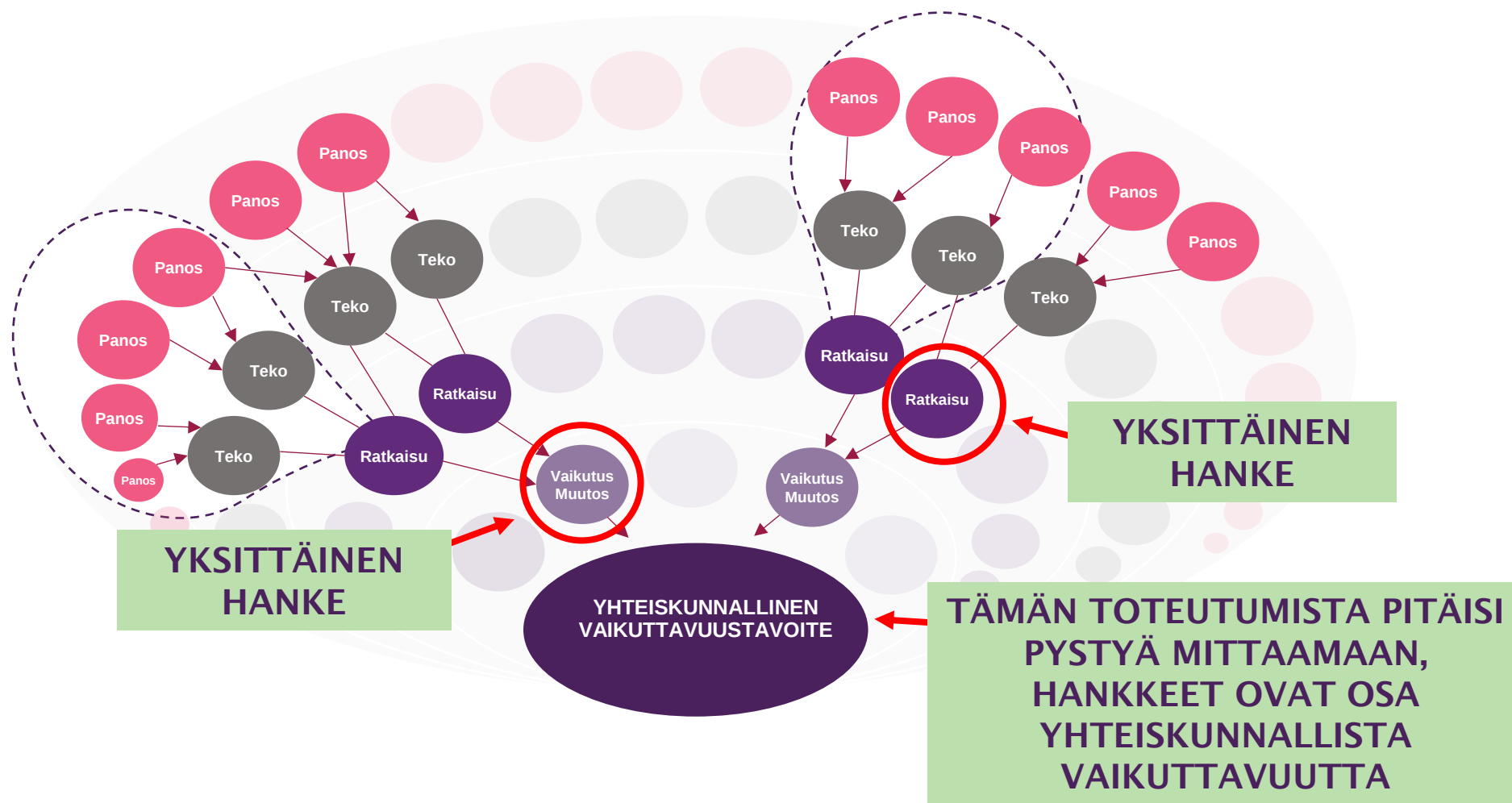
Vaikuttavuusketju – esimerkkinä kansalaisten kalastustaito

Esimerkki: Saaristomeren ekologisen tilan parantaminen

Ekosysteemin vaikuttavuus

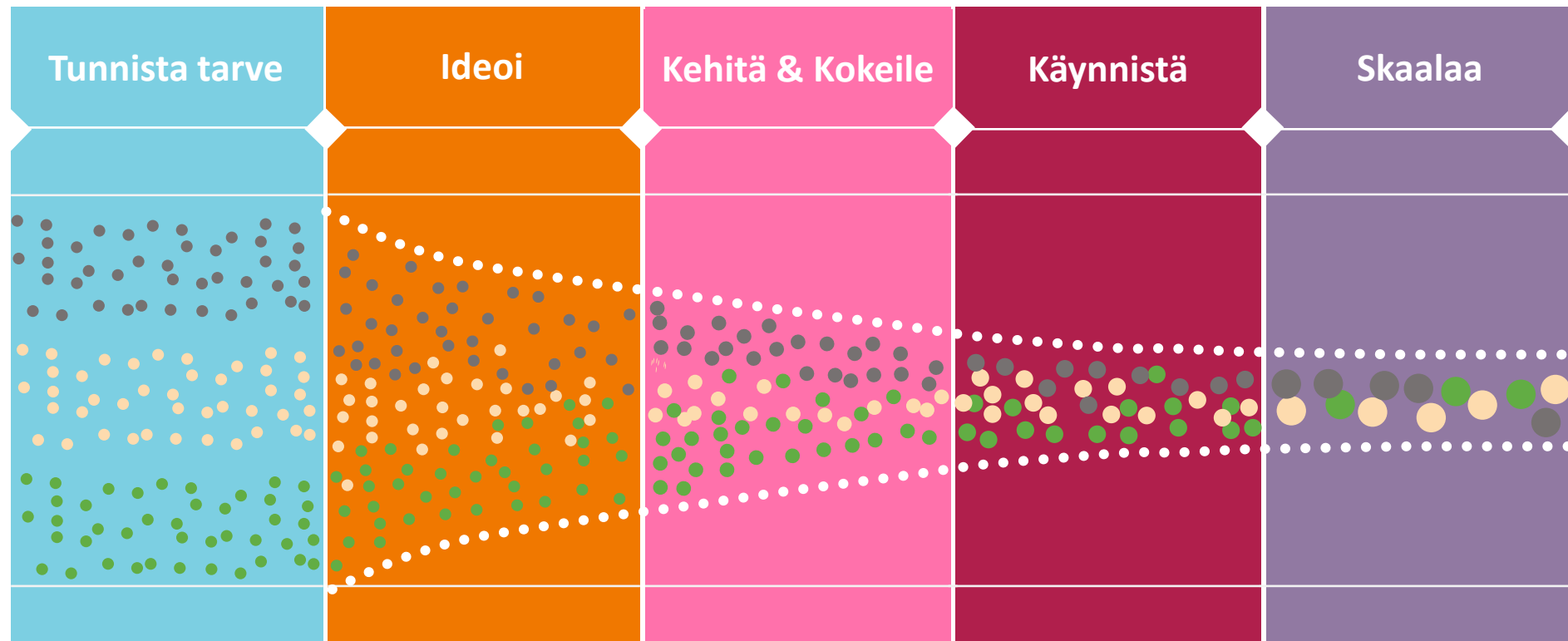
Luo vaikuttavuutta:

- Vaikuttavuuketju auttaa alkuun ja kohdentamaan resusseja vaikuttavuuslähtöisesti
- Tunnistamalla kohteet joihin panostamalla yhteiskunnallinen hyöty on suurin
- Mittaamalla myös muutosta – ei vain prosessia

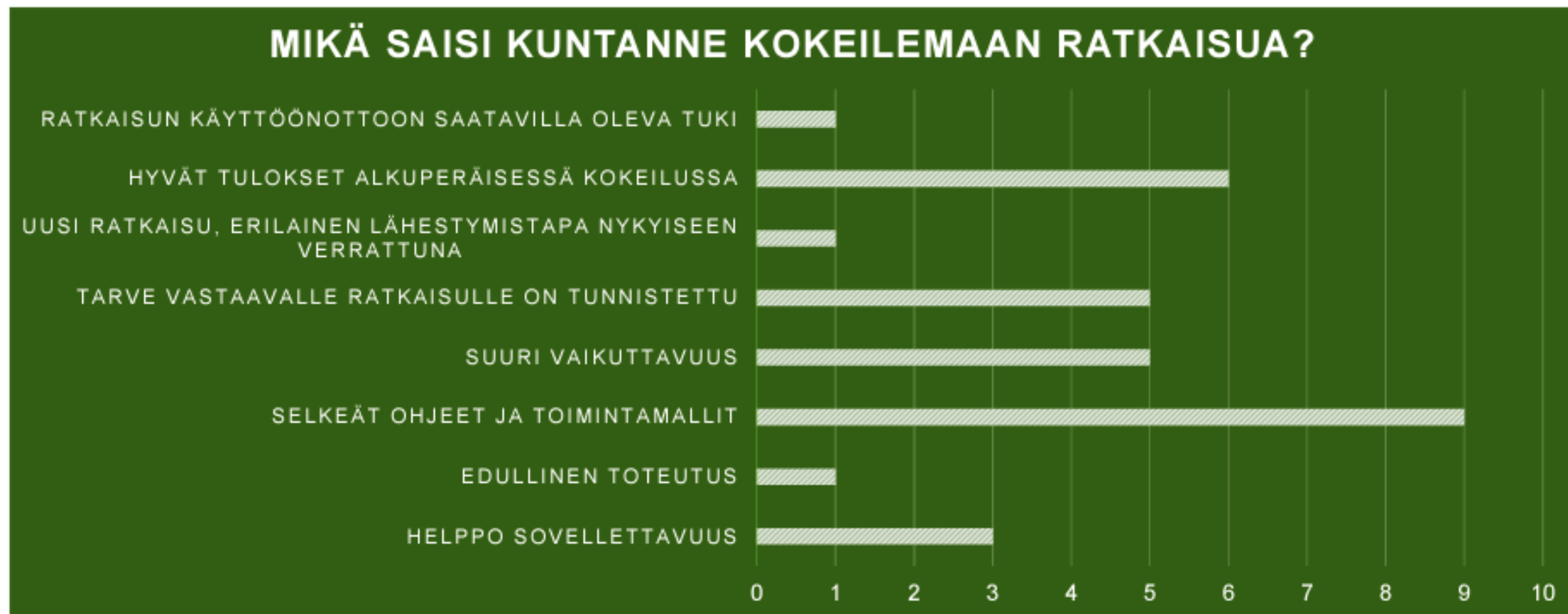
Osa II: skaalautuminen

Hankkeista käytäntöön

Kokeiluista Skaalaan -pelikirja 2019 (VNK, Arvo-liitto & Motiva)

Kyselytulokset skaalausamukahveilta 04/22

N=11

Unsplash 2023

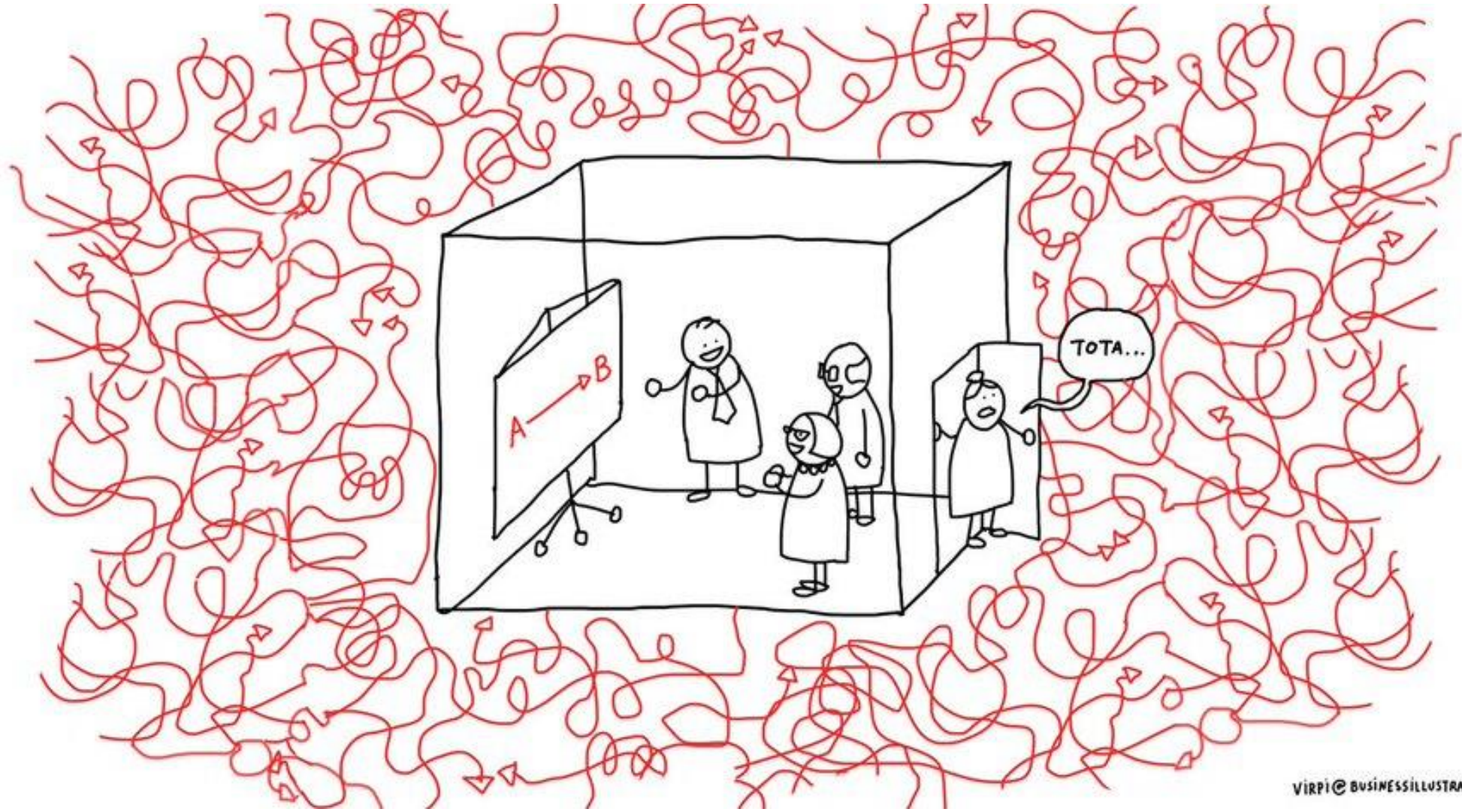

Helsingin kaupungin kuva-arkisto 1963

Skaalautumisen esteistä

- Kehittäjien turnausväsymys
- Tuotosten kypsyyssaste
- Omaksujat ajattelevat:
 - “Not invented here”
 - “En ymmärrä kieltä, jota puhut”
- Miten näiden yli?

VIRPI©BUSINESSILLUSTRATOR.COM

Ohjaus2020-hanke

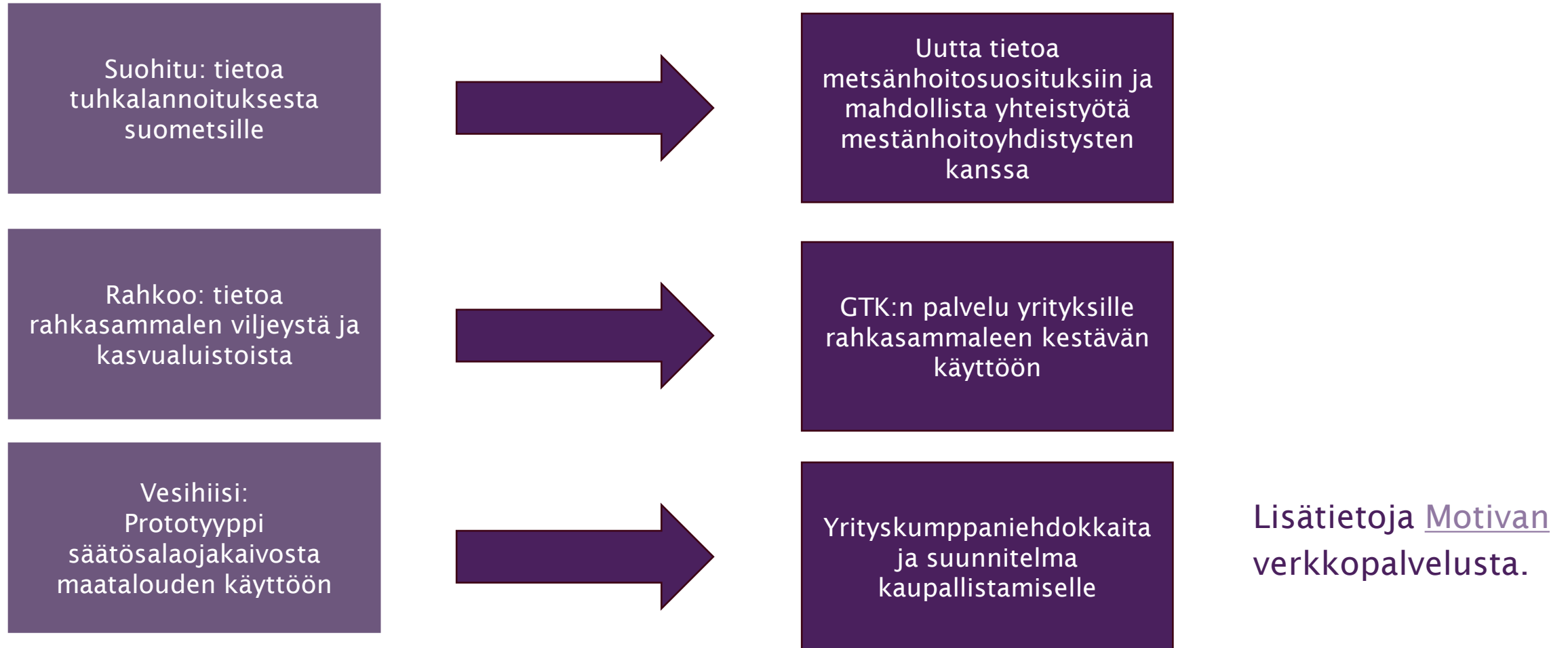
Validointi & kokeileminen

- “Fail early, fail safely, fail cheap”
- Oletukset ja niiden validointi.
- Ratkaisun, palvelun, toimintamallin yms. kokeileminen käytännössä *oppimistarkoituksessa*.
- Kokeilu on lähtökohtaisesti jotain, minkä *voidaan sallia epäonnistuvan*.

Lähteet: <https://uxdesign.cc/how-to-expand-design-thinking-for-a-better-tomorrow-d3505ec6c729>
<https://filosofianakatemia.fi/blogi/mita-eroa-on-kokeilulla-ja-pilotilla/>

Esimerkkejä skaalautumisesta Hiilestä kiinni - kiihdyttämössä

Skaalaamisen tyyppejä

Tuotoksen kasvaminen / vakiintuminen	Tuotoksen toistaminen	Tuotoksen osien skaalautuminen	Toimintaympäristön muutos
•Tuotos saa jatkoa ja mukaan tulee uusia toimijoita •Tuotokseen liittyvän toiminnan vakiintuminen jatkuvaksi/toiminnallistaminen alkaa •Esimerkiksi tutkimustuloksen perusteella edetään tuotoksen tuotteistamisprosessiin	• Tuotos toistetaan pääpiirteissään uudessa paikassa. • Esimerkiksi maatilalla A hyväksi koettu tuotos toistetaan maatilalla B	• Tuotoksen ominaisuuksia liitetään muihin alkaviin tai käynnissä oleviin kokonaisuuksiin. • Hankkeessa saatuja oppeja sovelletaan uusissa hankkeissa epäsuorasti. • Esimerkiksi tuotoksen ohessa testattua mittaamismenetelmää käytetään uudessa kontekstissa.	• Hankkeen myötävaikutuksesta toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia, jotka poistavat esteitä myös tuotoksen tieltä. • Esimerkiksi tuotoksen myötä tietoisuus metsänhoidon ilmastovaikutuksista kasvaa metsänhoitajien keskuudessa ja se huomioidaan myös tulevaisuuden ohjeistuksissa entistä vahvemmin.

Mukailtu lähteestä: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/301474/Soyrinki_Siiri_pro_gradu_2019.pdf?sequence=2

Naber, R., Raven, R., Kouw, M. & Dassen, T. 2017. Scaling up sustainable energy innovations.

Energy Policy 110: 342-354

Mitä skaalautuminen voi olla?

Leviäminen

Yksi aurinkopaneeliasennus ”aiheutti” keskimäärin 0,44 uutta asennusta samassa korttelissa seuraavalla vuosineljänneksellä (Graziano & Gillingham 2014)

Monistuminen

Aurinkopaneelien yhteishankintoja järjestetty Suomessa jo toistakymmentä ...

Yhdistyminen

Passiivitalot – Osa nollaenergiarakentamista

Institutionaalinen muutos

Lainsäädäntömuutoksia taloyhtiöiden mahdollisuuksiin tuottaa aurinkosähköä asukkaiden tarpeisiin

Skaalaustapa	Lähestymistavat	Toimenpiteet
Vaikuta ja kouluta	Kampanjointi, vaikuttaminen, inspirointi Koulutus, valmennukset, Konsultointi, viestintä	Julkinen puhuminen, tilaisuudet, webinaarit Julkaisut, artikkelit, verkkoviestintä Vuorovaikutus päättäjien kanssa Viestiminen perinteisessä -ja sosiaalisessa mediassa Neuvonta, koulutukset, tuuppaus
Vahvista olemassa olevia kumppanuuksia	Kumppanuudet, verkostot ja jäsenyysmallit Sertifikaatit, sitoumukset ja sopimukset Lisensointi & franchising Toimitussopimukset Käytäntöyhteisöt	Edustuksellisuus ja sitouttaminen Vaikuttaminen ja tietoisuuden lisääminen Tiedon siirto, prosessien konseptointi, hyvien käytäntöjen jakaminen, työkalujen tarjoaminen Koulutus, tuki ja laadun varmistus Yhteisön ja ekosysteemien rakentaminen Palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen menetelmät
Perusta uusia strategisia kumppanuuksia	Strateginen yhteistyö Public-private -yhteistyö Tukeutuminen toisen organisaation infrastruktuuriin tai osaamiseen Yrityskaupat ja yritysostot	Uusiin kumppanuuksiin ja yhteistyöhön panostaminen Tiedon siirto Yhteisten arvojen ja tavoitteiden luominen Palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen menetelmät
Johda rooleja ja kirkasta tavoitteita	Oman organisaation kehittäminen Toiminnan laajentaminen Kapasiteetin kasvattaminen	Henkilöstön ja tiimin kykyjen kasvattaminen Jatkorahoituksen hankkiminen Rahoitusmahdollisuuksien järjestäminen muille esim. avustustoiminta Tulosperusteinen rahoittaminen Järjestelmien ja johtamismallien kehittäminen

LAADUKAS VUOROVAIKUTUS

Kuva: Runeberg, Fred, 1954, Helsinki, Töölö,
Tempelikatu 3-5. Helsinkikuvia.fi

Kiitos!

Mitä ajatuksia heräsi?

Mitä aineiksia voisit hyödyntää omassa työssäsi?

Lisätietoja: elli.saari@motiva.fi

@MotivaOy

www.motiva.fi